

Den Heere Drofflaert, Schout, Borger,
"meesters, ende andere regeerders der Stede
Ameide, interdicteeren ende vbiens bydes
"Alle ende een joer, dat sij met geen sneeuw
"den een, na den ander, sal mogh werpen
"het sij met schuip, ofte met sneeuw,
"ballen, op een boete van 2-2-0 tallekens,
"te vberden, de eend'holft' tij behoeve van
"officier, ende de ander' holft' voordien arm
"deser stede, ende sullen de vaders respon-
"sabel sijn voor haere hinder, de meesters
"en vrouwen, voor haere dienst boeten, welke
"boeten sij aen hueren sullen mogh kotten
"alle welke boeten van schultpligtige
"met parate executie sullen worden
"gevoerd, ende worden doode deses
"geregts vndienaes van justitie, wel-
"ke vntuhtelijc geauthoriseert en gelast
"daer op ayt te geuen, ende vbeboetinge
"moett' doen, alsoo wij sulc tot voothomin-
"ge van ongeluck, ende tij dienste van
"onse, ingeset, hebbe bevonden te behooren
"actum den 7^{en} maert 1715

Pit Boode stade de Ter ordonnantie van selve
"publicke boode stade
"ijf vnaude op de
"medt 1715 Bijl. g. d. v. g.
"ode
"Lassoe,
"1715
"Bijland
"1715

BESTE LEDEN EN VRIENDEN-aanstaande LEDEN,

BETREFT: UITNODIGING

Er is er één jarig, hoera, hoera, dat kun je wel zien, dat is zij... de Historische Vereniging Ameide en Tienhoven viert haar eerste verjaardag!

Daartoe nodigt het Bestuur u hartelijk uit tot het bijwonen van een avond te houden op woensdag 28 november a.s. in de Muziekzaal van 'Het Spant'. Wij beginnen om acht uur 's avonds.

De heer P. Verhagen uit Gorinchem, auteur van o.a. 'De stem van het water', toont ons vóór de pauze dia's van boerderijen uit de Waard, hèle ouwe, daarna wordt het verleden heden door ons een blik te gunnen in grootmoeders tijd onder de titel: 'Rondom de haard, beeld uit het begin dézer eeuw'. U KOMT TOCH OOK? Ja hé!

VERSLAG der ledenvergadering gehouden op 3 okt. 1990 in 'Het Spant' te Ameide.

Om goed acht uur verwelkomt de voorzitter de ruim twintig aanwezigen en hoopt op een vruchtbare avond ondanks de wat dorre stof vóór de pauze.

De notulen dd. 24 april '90 worden na lezing goedgekeurd en vastgesteld.

Vervolgens passeren een viertal ingekomen stukken de revue:

- 1- Een brief met foto's van ons lid P. van Toor uit Haarlem n.a.v. de excursie naar Gouda.
- 2- De Nieuwsbrief van onze bevriende vereniging 'Vianen', waarin o.a. wordt aangekondigd haar excursie naar Gouda + voorbereidende vergadering op 23.10.90; tevens een lezing over Boerderij-aquarellen van J. Verheul op 13.12.
- 3- Aankondiging van nieuwe uitgaven over de Waard door M.W. Schakel.
- 4- Inventarisatielijst van wat is geschreven over Ameide en Tienhoven en derzelver historie, aangeleverd door ons lid, Dr. De Bruijn.

Tevens overhandigt hij ons een artikel van zijn hand over het turbulente leven van een Oud-Termeijenaar, ene Govert de Bruijn. Het stuk is eerder verschenen in 'Nederlandse Historiën', nummer 24 (1990).

Bij het punt -mededelingen- meldt de vrz. dat de Vereniging met een stand op de Paardenmarkt wil verschijnen om meer bekendheid te geven + oude ansichtkaarten te verkopen + leden te winnen. Als 'standwerkers' treden op: o.a. de dames Smith en Stasse en de mannenbroeders C. den Oudsten, Jac. van Delsen en R. Lakerveld.

Het volgende punt behelst de vaststelling van het Statuut. De voorbereidingscommissie bestaande uit de beide secretarissen, doet verslag van haar werkzaamheden en de wijze waarop zij de binnengekomen reacties van leden heeft gewogen en verwerkt tot 15 voorstellen tot verbetering c.q. handhaving t.a.v. het Ontwerp-Statuut.

Het vijftiental wordt besproken en geaccepteerd, waarmee het totaal met algemene stemmen is aan-

Vervolgens staan de 'Werkgroepen' op het program. Er blijkt belangstelling te bestaan voor de cursus Handschriftkunde; het kerkelijk archief van Tienh- en genealogie. (Zie verder de oproep in dit blad).

In de rondvraag attendeert de heer De Bruijn ons op het clubblad van de familie Herlaar A'dam. Na deze belegering en ontzet van het Statuut en de Wergroepen wordt de triumf gevierd met een verfrissing -weliswaar voor eigen rekening- in de pauze, niet gevolgd door haring en wittebrood, maar worden we getracteerd op tээрwebrôôd mit kaes (of kais of kaos). M.a.w. ons geacht lid, de heer A. Horden uit Noordeloos treedt op met zijn verhandeling over het Alblasserwaards. Vértrekpunt is het sprookje van Roodkapje, op de band opgenomen, weergegeven in de streektaal. Vandaaruit gaat Horden zijn rieten koffer uitpakken en strooit met spreekwoorden, zegs- en spreekwijzen, en woorden uit alle hoeken van de Waard. Spannend en ontspannend, fris en vrolijk, nuttig en aangenaam. Deftige praat die afzakt: avesere, astrant, rimmetiek, verinnewere en fok-sere. Minder fraaie taal als: onderberen of -bunsumme, trule, vrète, stront- of drijfdeurwao-ternat... en een slaaibek is gien frullie! En wat een biggels en rucht op de wurf! Offe mallie gaon de gèet verzette, terwijl moeder de vrouw een kaortie bràt zoekt. Snappu? Weet u trauwes wat een kind in de friteuse is, 'n speulkaind, 'n meisie mit gouwe bille? 't Oliemessen staot een mietje tutel of tuitel? Enne mullevèrs zijn...Wie het weet, mag 't zeggen en tegen de afwezigen zeggèn we dat u wellicht nu weet dat u erbij had moeten zijn, u hebt toch wat gemist.

Na een smakelijk uur wordt de heer Horden heel hartelijk dankgezegd voor zijn boeiende bijdrage en beloond met een boekenbon.

Tegen kwart voor elf sluit voorzitter G. Streefkerk deze avond en wenst allen wel thuis.

Weeshuis

DAT GING NAAR TER GOUW TOE ...

Jeruzalemkapel

Met zoete ome Gerrit, onze voorzitter, maakten we met z'n twintigen een tocht naar de pijpenstad. Parkeerproblemen te over, maar goed: om twee uur werden wij door de koster van de Sint-Jan ontvangen. Hij leidde ons rond in vol ornaat wij behoorden namelijk tot de 'Woudenberg-familie die deze schitterende laat-gotische kruisbasiliek in de afgelopen decennia had gerestaureerd. Vooral imponerend was de ongeëvenaarde kleurige beglazing uit de 16e en 17e eeuw, m.n. die van de gebroeders Crabeth, Dirk en Wouter.

Niet minder boeiend was de wijze waarop koster Metselaar ons 'door de historie der kerk' leidde

Na de koffie maakten we o.l.v. een stadsgids een ommetje door oud-ter-Gouw: langs de twaalfzijdige Jeruzalemkapel, het St.-Catharinagasthuis, het Wees- en Oudemannenhuis, een Oudevrouwenhofje en we bewonderden het Lazaruspootje. Wel jammer, dat deze rondgang wat vroeg moest worden afgebroken; niet vanwege het weer, dat zich aardig hield, maar er wachtte de gids een volgende groep oudheidproevers en u raadt 'al: de historici uit Ameide/Tienhoven hadden te lang aan de koffie gezeten.

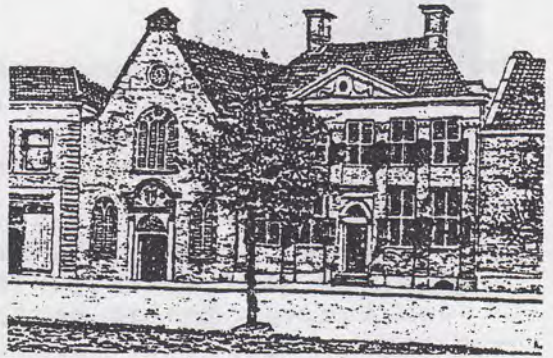
Daarna werd het gezelschap ontbonden; de groepje inzittenden-per-auto gingen zelfstandig op spe tocht naar nog meer fraais als oude prenten.

Minder fraai was dat enige foutparkeerders ons een prent vonden onder de ruitewisser...

Voor het overige was het een uitstekend geslaagde middag, die 22ste september, en rest ons nog te bedanken de 'aanstichter van deze excursie', de heer A.M. den Oudsten voor de totale verzorg Dit smaakt naar meer...

Lazaruspoortje

Catharina Gasthuis

WIST U DAT

- we 't bij het ouwe houwe: onze naam blijft Hist. Vereniging Ameide en Tienhoven
- .. we nog altijd zoeken naar onderdak voor te redden en gered gereedschap
- supporters nu snel lid moeten worden, omdat we plannen hebben voortaan entree te heffen voor niet-leden
- .. de naam Tienhoven niet is afgeleid van 10 hofsteden (lees het artikel in dit Nieuwsblad)
- niet enkel Den Bosch of Gouda een St-Jan rijk is, maar ook Ameide. Spuurwerk in archieven heeft dit nieuwtje opgeleverd (artikel volgt)
- er al één werkgroep opgetogen aan de arbeid is getogen; Tienhovens kerkarchief wordt geordend en beschreven
- .. nog meer activiteiten moeten worden ontplooid. In Nieuwsblad 2 staan mogelijkheden opgesomd:
 - oude Termeise beroepen
 - markante Ameidenaren
 - oude panden
 - het verenigingsleven
 - oude waterlopen/griend cultuur
 - familie-stamboomonderzoek
- oude handschriften leren lezen

Sint-Janskerk

OPROEP TOT MELDING CURSUS EN/OF WERKGROEPEN

Cursus: Oud handschrift leren lezen

Begin volgend jaar wordt bij voldoende deelnam
een cursus Oud schrift gegeven voor beginners
door de streekarchivaris van de Krimpenerwaard
de heer C.R. Schoute. Men leert handschriften
lezen uit de periode 1300-1800 met de nadruk o
teksten uit Holland en Utrecht uit de 16e en 1
eeuw, m.n. uit het gemeentelijk en kerkelijk
archief van Ameide/Tienhoven.

De cursus wordt gegeven te Ameide op woensdage
van 20.00 tot 22.00 uur en duurt 'avonden, van
23 januari tot en met 27 maart. De kosten zijn
± f 135,00 per deelnemer.

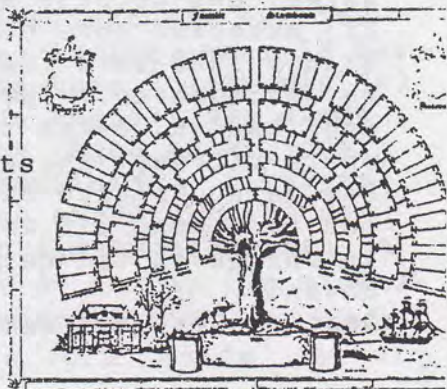
Werkgroep: Genealogie

De vereniging wil om de tafel krijgen alle geï
teresseerden in familie-stamboomonderzoek: zow
gevorderden als beginners of dat nog niet eens
Kortom: we zoeken pluizers om van elkaars erva
ringen te leren, om problemen die men tegenkw
te bespreken, waar liep het vast, hoe nu verde
Wellicht kunnen we met mekaar en met de region
Archiefdienst, die ons met raad en daad wil bi
staan, verderkomen of...beginnen.

We denken erover om naast 'je eige funne' ook
groep te formeren die een enkele typische Term
se/Tienhovense naam zoals De Kruyk, Lakerveld,
Van der Grijn/Grein of Streefkerk in beeld
brengen.

Werkgroep:.....
Vult u zelf maar in
(zie hiernaast of kom
met ideeën), wij zijn
voor bijna alles in, mits
er maar handen uit de
mouwen gestoken worden.
Wie steekt zijn vinger
op?

AANMELDINGEN: ZIE HET
SLOT VAN DIT NIEUWSBLAD

HOE KOMT 'T BEESTJE AAN ZIJN NAAM ?

Goeie vraag. Hoe komt iets of iemand aan zijn naam? Van oudsher heeft de mensheid zich al hiermee beziggehouden. Toen de 13e-eeuwse auteur Jacob van Maerlant, zich waagde aan een bijbelbewerking -en dat was wat in die dagen- heeftie in zijn Rijmbijbel (lees: riembibel) reeds een taalkundig uitstapje gemaakt, op het moment dat hij dichtte over de naamgeving van Adamswege. Waarom de naam: beesten? Och, dicht hij, da's nogal duidelijk, 'omdat sij ons bistaen'.

Dit is nu een aardig voorbeeld van zgn. volketymologie, een moeilijk woord voor het verschijnsel woorden thuisbrengen op de klank afgaande, waarbij je eerder je oren en je duim gebruikt dan je hoofd.

De naam van onze buurgemeente Lexmond is ook zo'n klinkklaar voorbeeld. Eertijds gespeld als Leksmond was het nog verlokkelijker: de goeemeente wist 't: plek aan de monding van de Lek, maar 't is wel fout, maar u wist wel beter, lieve lezer, u gebruikt immers als vorser uw hoofd en de kaart, daarop stond een veenstroompje de Laak getekend.

Idem over de naam Ameide gaat een verhaal dat een schoolvoorbeeld is voor die deftige term. Daar waren ereis een stel Binnenwaardlanders, die toen ze halfweg gekerstend en gealfabetiseerd waren, een tochtje maakten naar het stadje A. Zij naderden onze omgeving en probeerden het blauwe ANWB-bord (dat weliswaar nog niet bestond) te ontcijferen. Duurde wel even, maar toen ze 't door hadden, deden ze hun intocht onder de veraste uitroep: 'Ah, meide!'.

Het is nu hoogste tijd aan de echte etymologie toe te komen, dit is ware woordherkomstkunde, in ons geval van de plaatsnamen Ameide en Tienhoven.

Laat ons met het makkelijkste beginnen: de naam

Tienhoven spreekt toch voor zichzelf, evenals Achthoven. Dat had je gedacht! Het Bureau Voorlichting gem. Zederik drukt zich in zijn Bulletin over de geschiedenis van Ameide voorzichtig uit en terecht: 'De naam Tienhoven lijkt te zijn afgeleid van Tien hoeven oftewel tien boerderijen.'

Nader onderzoek heeft ons geleerd dat 'hoeve' een landmaat was, die een belangrijke rol heeft gespeeld bij de ontginning der Zuidhollandse en Utrechtse veengebieden, o.a. De grootte kon per streek verschillen: het meest in gebruik waren hoeven van 16, 18, 20 of 30 morgen. En een morgen kennen we nog (een Rijnlandse is 0,85 hectare) oorspronkelijk werd er de hoeveelheid land mee aangeduid, die men met een span ossen in een morgen kon ploegen.

Over de herkomst van de naam Ameide bestaat twee veronderstellingen. De ene beweert (bijv. het bovengenoemde Bulletin en H.J. Moerman in zijn 'Nederlandse Plaatsnamen') dat de naam verwant is aan 'hamei(de)' = slag- of sluitboom; hekwerk vóór de brug die toegang geeft tot de poort van de stad of een vesting, voorpoort (niet: valhek). Nu is het begrip 'hameide' ook wel overgedragen aan dat wat achter die afsluiting lag, want het woord hamei vind je zowel in het Frans als in het Engels terug, respect. 'hameau' en 'hamlet' beide betekenen zoiets als 'gehucht' . Jammer voor Termei en we waren nog wel zo trots op de benaming: stedeke!

Ja, dat doordeweekse Termei klinkt als een verhaspeling van het 'zondagse' Ameide, maar is het niet. Volgens Dr. Gijsseling komt 't van mie(de) = wei of op grint gelijkende modder. Dit miede kom je in het Engelse meadow tegen en bij ons zijn mede, meet en made (madeliefje) 'nichtjes'.

Nu de andere mogelijkheid: de naam is ontstaan, omdat het plaatsje lag aan de monding van een watertje de A^a dus op z'n middel-eeuws A-muthon = A-mond = A-muide, wat dan weer tot Ameide is vervormd. Die vorm 'muide' is het

Invullen, uitknippen, bezorgen of opsturen tot uiterlijk 26 nov. a.s.
aan het Secretariaat: Hazelaarlaan 21, 4233 HN Ameide.

IK MELD MIJ VOOR DE cursus/werkgroep:

O CURSUS OUD SCHRIFT LEREN LEZEN

O WERKGROEP GENEALOGIE

O WERKGROEP

O WERKGROEP

NAAM:

STRAAT:

PLAATS